

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

4. søndag i faste(Midtfastesøndag) – 6.mars 2016

Prekentekest: Joh 6,24-36

Lesetekst I: 5 Mos 8,2-3

Lesetekst II: 1 Kor 10,16-17

Brødet fra himmelen

Om dagen og tekstene:

Mens tekstene i rekke 1 og 2 nokså direkte leder opp til påskens hovedtanker, er vår tekstrekke mer i samsvar med tanken om midtfastesøndagen som en liten fest i fastetiden hvor brød og Guds omsorg står mer i sentrum. Gud gir brød og liv.

Joh 6, som vår prekentekest er hentet fra, antyder vel allerede i v4 hva det hele dreier seg om:

”Påskan, jødernes høytid, var nær.” Dermed knyttes det forbindelseslinjer tilbake til Gud som gav jødene manna i ørkenen (2 Mos 16 og 5 Mos 8,2-3) og vår brevttekst (1 Kor 10,16-17) som henger nøye sammen med det gamle jødiske påskemåltidet (2 Mos 12). Med utgangspunkt i dette innstifter Jesus et nytt livgivende fellesskapsmåltid i den nye pakt, basert på et nytt påskelam som snart skal slaktes. Ellers er det også flere saklige berøringspunkter mellom vår tekst og samtalen mellom Jesus og kvinnen ved Sykars brønn i Joh 4.

Om vår prekentekest Joh 6,24-36:

vv 24-25: Vår tekst følger vel både historisk og logisk naturlig etter beretningen om brødunderet (6,5-15) og Jesu under på vannet (Joh 6,16-21). Begge situasjonene har avdekket Jesu omsorg og hans makt til å gjøre under. Folkets forventning til nye og store opplevelser er derfor høyst forståelig!

vv26-27: Jesus ønsker å føre folket videre fra en ”brødtro” til en tro på et langt dypere plan. Mot slutten av dette kapitlet forstår vi at de langt fleste nok vegret seg for å ta imot denne livsviktige utfordringen fra Jesus (vv 60ff). Situasjonen i dag er vel ikke særlig mer lystelig i vår egen hjemlige kirkevirkelighet?

Jesus sier at folket ikke har forstått hva tegnet (brødunderet) egentlig betegner og viser fram mot.

Tegn

Uttrykket ”tegn” benyttes hos Johannes en rekke ganger for å lede oppmerksomheten fra undergjerningen til undergjøreren (bl.a. Joh 2,11 og 4,54.). Underne blir i dette evangeliet forstått som tegn som skal peke fram mot det største og grensesprengende som Jesus gjennom sin soningsdød og oppstandelse skal formidle.

I v27 oppfordrer Jesus folket til å rette oppmerksomheten mot ”den mat som består og gir evig liv”. Se liknende formuleringer i Joh 4,14. (Jfr. Jes55,1ff). Her er det nå snakk om åndelig ”mat” og ”drikke” og dette knyttes direkte til Menneskesønnen. Her er dette tydelig en betegnelse på Jesus selv. Ellers i evangeliet hvor denne betegnelsen brukes, er det snakk om Jesu opphøyelse gjennom hans soningsdød på korset og hans oppreisning til Faderens høyre hånd. Gjennom dette skal hans guddommelige herlighet åpenbares (3,13.8,28. 12,23). Jesu enhet med Guds understrekes ytterligere ved setningen om at ”på ham her Far, Gud selv, satt sitt segl”. Her tenkes det nok på det

som skjedde ved og rundt Jesu egen dåp i Jordan (Joh 1,32-34 og Mt 3,13-17). Seglet tilkjenner tilhørighet, verdighet og myndighet.

Gjerninger / gjerning

vv 28-29: På bakgrunn av Jesu utfordring om å arbeide for den rette mat spør folket om hvilke gjerninger som nå forventes av dem. Tanken om egen innsats var nærliggende for dem som den gjerne er også for oss. Når Jesus svarer, snevrer han det hele inn til entall, altså én bestemt gjerning. Kravet, utfordringen, består i å tro på Jesus, han som Gud har sendt. Nå må folket ta stilling til Jesus selv!

vv 30-33: Nå stiller folket Jesus selv til regnskap og krever nye tegn av ham for virkelig å tro på ham. Dette skjer til tross for at de nettopp har erfart hans makt til å gjøre under både i brødunderet og i undret på vannet. I folkets bevissthet sto Moses og undrene under ørkenvandringen som de største. Disse bar hele deres historiske identitet.

Menneskesønnen

Muligens kan Jesu bruk av betegnelsen Menneskesønnen om seg selv også ha framkalt tankene fra den rabbiniske tradisjon om at Gud i de siste dager igjen skulle gi brød fra himmelen. Jesus tar ikke opp noen konkurranse med Moses (5 Mos 8,2-3) i denne omgang. Han presiserer i stedet at det jo egentlig var Gud selv som gav israelsfolket mat i ørkenen. Samtidig vrir han situasjonen over i nåtid og nærtid og minner om at Gud fremdeles er den som gir det sanne brød brød fra himmelen. Hos Johannes brukes ordet sannhet og sann ofte i ekskluderende og framhevende betydning. Her er det altså snakk om noe langt mer varig og viktig enn daglige rasjoner med manna! Det Jesus nå tilbyr gir *evig* liv!

vv34-36: Dette løftet fra Jesus åpner opp for en bønn fra folket om å få dette spesielle brødet (jfr.4,15).I v35 kommer så Jesu selvpresentasjon som den som er "livets brød". Her benytter han uttrykket "ego eimi", jeg er. Denne formuleringen avspeiler Guds egen selvpresentasjon for Moses i 2 Mos 3,14. Iflg. Johannes benytter Jesus denne selvpresentasjonen flere ganger når han framhever sitt guddommelige opphav og sitt messianske oppdrag (8,12.14,6).

Dette er bakgrunnen for at Jesus utfordrer folket til å våge å tro på ham selv. Vi merker oss at uttrykket "å komme" og "å tro" brukes synonymt i dette viktige verset! Den som tror på Jesus, er den som kommer til Jesus. Den som kommer til Jesus, vitner med dette om at han tror på ham. (vv37,44,45,65).

Jesus har ført folket helt fram til den avgjørende muligheten. Likevel velger de fleste å takke nei. V 36 står der som et stadig kall til oss alle om å fortsette å bringe Jesus nær til mennesker slik at troen på Jesus Messias kan skapes. Lykke til med dette også denne søndagen!

Svein Lilleaasen

Mangeårig lærer og rektor ved Normisjons bibelskoler i Grimstad og Oslo. Tidl. sokneprest i Grimstad. Nå pensjonist. Medlem av DNIs landsstyre.

ksvlille@frisurf.no